THE TYPOLOGY OF THE METATEXT IN ALEXANDRU GEORGE'S PROSE: *DIMINEAȚA DEVREME*

Valentina Iliescu
"Transilvania" University of Brașov

Abstract: The proposed theme aims to highlight the novelty of the report author-narrator-character in Romanian prose, specifically of the writer, member of the "School of Targoviste" – Alexandru George. Study, with no illusion and no intention of completeness, it stops for some reason, the novel Dimineața devreme (Early morning). This article is considering a research on the trends in the narrative: the deconstruction of the traditional narrative text, the uncertain identity of the narrator, the amalgamation of temporal succession, ironic distance of the narrator, allusive effects of the structure, comic-bookish, updating the phatic function, involving the reader through the play of the person used, the association of the lecturer in the description. Transtextual network connections is complex, this matrix amplifying and inserting in a common manner, already classical for a dispersed sequences of intertext or metatext "buried" in the text. It is about a true transtextual network formed by both genders, relationships, inter and metatextual.

Keywords: narrative perspective, typology, temporalization, transtextuality, structure.

Reflecțiile asupra literaturii și anume: teoria literaturii, istoria literaturii și critica literară au dat naștere în secolul XX unui nou concept critic: metaliteratura. Termenul de metaliteratură a apărut ca o necesitate asupra schimbărilor literare ce au loc pentru "a o explica și a o sistematiza", dar și pentru modul în care se realizează literatura propriu-zisă prin diferite "artificii" artistice la care recurge: "citatul, motto-ul, adaptarea, prelucrarea, imitația, parafraza, pastișa, parodia, intertextualitatea. Or, literaturea existentă constituie fundația pe care, prin care, din care se fac alte texte literare, fiind o modalitate de transformare a literaturii în însăși substanța scrisului."

Conform criticului francez, Gerard Genette, "intertextualitatea nu reprezintă un element central al textului, ci o relație transtextuală asemeni altora. Iar textul nu trebuie evaluat în singularitatea sa, de vreme ce el se conturează ca produsul unei transtextualități, al unei relații flexibilă cu alte texte." (***, *Colocvii teatrale*, Editura Artes, Iași, 2007) Unul dintre raporturile pe care le presupune transtextualitatea este metatextualitatea.

La nivel romanesc, în concordanță cu transformările care au avut loc în secolul XX, trebuie remarcate noutățile în planul textualității precum și cele ale speciei literare. Evidentă în perioada prozei postmoderne este polifonia, un principiu de bază al narațiunii, atunci când intervine problema schimbării vocilor narative, dar și a construcției romanești, dacă există inserări textuale, altele decât cele ale textului propriu-zis al romanului. Pentru început, lasând deoparte multiplele sensuri ale termenului, este de remarcat, atunci când este vorba de romanesc, implicarea celei mai importante metode de realizare a polifoniei: diversificarea instanței narative, dar și interactivitatea personaj – narator.

Proza postmodernă românească este definită prin intermediul dorinței speciale pentru multiplicarea instanțelor narative, incitând la lectură imediată deoarece pune cititorul în situația implicării directe în jocul textual al autorului.

Romanele polifonice se clasifică în funcție de modul în care sunt introduse pasajele narative care au la bază schimbarea instanței narative. Acest fenomen presupune atribuirea

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)

consecventă, dar şi alternativă a unor pasaje cu naratori diferiţi, dar mai poate constitui şi un transfer al planurilor narative realizat între un eu narat şi unul narant.

O primă modalitate de realizare a polifoniei şi a schimbării instanţei narative fie succesiv, fie alternant este aceea a statutului de narator îndeplinit de diverse ipostaze narative, printre care se numără cele "tradiţionale" specifice structurii romaneşti, omniscient şi abstract, dar şi naratorul ilustrat ca narator în momentul în care acesta intervine metatextual în realizarea operei sale. Reprezentativ este noul "actor" al operei, personajul-autor, participant activ la acţiune, acesta dă posibilitatea ilustrării procesului de creaţie a romanului, care trece de pe plan secund, pe plan principal, întreaga atenţie concentrându-se asupra acestui proces. Acţiunea romanului se revelează în paralel şi ilustrează două perspective: una a acţiunii narate şi cealaltă a procesului de creaţie realizat de personajul-autor vizibil publicului.

Focalizarea asupra tipului naraţiunii presupune, pe lângă o alternanţă narativă şi una temporală, pendularea între timpul evenimentelor, timpul "prezent" şi timpul "trecut". Sustragerea temporală are la bază lipsa concordanţei dintre timpul real al evenimentelor şi cronologia ideală a narării de tip proustian, naraţiunea propriu-zisă fiind constituită în mare parte de evocarea ulterioară a unor evenimente marcante.

La acest tip de polifonie se înscrie şi Alexandru George, membru al "Şcolii de la Târgovişte" cu romanele sale. Ca autor de proză, afirmă Mircea Zaciu, " Alexandru George se mişcă la confluenţa dintre spiritul decadentist şi ispitele metaliteraturii, dintre rafinamentul estetizant al descrierii şi ficţiunile livreşti de factură borgesiană, dintre pastişa ironică şi intertextualitate. Nu-i lipsesc scriitorului nici imaginaţia povestitorului clasic, predispusă la tot soiul de înscenări epice, de la nuvela poliţistă la povestirea de groază, şi nici înclinaţia de tip manierist către contrafacerea subtilă. Sensibilitatea artistică a lui George pare contaminată, în fondul ei cel mai adânc, de artificiul cultural, precum fierul de rugină."

Un roman demn de discutat pe această temă este *Dimineaţa devreme.* Însuşi Alexandru George afirma despre romanul său: "O glumă de vacanţă pare această carte, pentru că povesteşte peripeţiile unui elev în zilele de răgaz de dinainte şi de după data fatidică a izbucnirii celui de-al II- lea Razboi Mondial. Numai că aceste zile, începute întotdeauna devreme, sunt umplute cu năzbâtii şi lecturi de romane de aventuri şi de senzaţie, aşa că invaziei fără precedent a Istoriei, el îi opune adevăratul rost al existenţei, care este ficţiunea, totdeauna mai de înţeles decât realitatea, pentru că exclude absurdul". (Alexandru George, *Dimineaţa devreme*, 2001: 200)

Tema propriu-zisă a romanului ar putea fi formulată astfel: un băieţandru aflat la început de liceu resimte destul de aprig veştile şi transformările începutului marelui Război din perioada 1939-1945, la nivelul la care pot fi ele resimţite în localitatea Pucioasa, staţiune balneară, loc în care adolescentul mergea aproape în fiecare vacanţă de vară cu mama sa la tratament. Esenţa temei romanului nu pare a fi, însă, aceasta, ci mai degrabă "exploatarea şi transformarea omului de către text". (George Pruteanu, "Transformarea omului de către text", *Convorbiri literare*, nr. 6, iunie 1987)

Intriga *Dimineţii devreme* este concentrată astfel: plecarea la Pucioasa avea drept scop problemele reumatice ale mamei, care o obligau să meargă în fiecare an la tratament. Pe parcursul călătoriei, în tren, naratorul asocia discuţiile pe care le auzea despre Războiul care putea izbucni oricând cu acţiunea romanului îndrăgit şi pe care îl învăţase aproape pe de rost, *Ultimul Mohican.* Roman în care atenţia naratorului rămăsese fixată asupra indienilor care trăgeau cu săgeţi în locuitorii tribului Maqua, dar intervenea o deosebire: englezii, de această dată, erau aliaţi şi nu duşmani aşa cum era precizat în roman. Tânărul poartă cu el un roman din colecţia "Excentric-club", *Crima din grotă,* pe care îl va lectura împreună cu cititorul pe tot parcursul romanului. Astfel, acţiunea operei va pendula între întâmplările eroului *Crimei din grotă*, Percy Stuart, preocupat de aflarea adevărului crimei din grotă, şi peripeţiile tânărului - narator în staţiunea în care îşi petrece două săptămâni: ieşirile în oraş, escapadele

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)

în grădină, informarea din ziarele vremii cu privire la Război, joaca împreună cu refugiații polonezi, pregătirea în caz de război.

Povestirea romanului este, însă, una aparte deoarece, pe tot parcursului lecturii, cititorul este antrenat în actul lecturii tocmai datorită trecerii în "zig-zag" de la un episod al naratorului-personaj, la un alt moment din viața personajului Percy Stuart. Tensiunea este creată în acest caz din două perspective, una a întâmplărilor adolescentului, alta a personajului care îl fascina pe acesta, presărată cu un fin umor intelectual. Pe tot parcursul romanului, naratorul intervine cu propriile comentarii influențate de experiența lecturilor pe care o avea: "Era cu neputință ca tânărul Artur Durand să fie vinovatul, am gândit eu; niciodată o enigma nu se soluționa atât de repede sau nu-și găsea drumul spre rezolvare atât de simplu, din primul capitol" (Alexandru George, *Dimineața devreme*, 2001: 18), alteori naive, specifice vârstei: "Ce puteam gândi eu? Oricât de neînțeleasă, alianța acesta dovedea că englezii și francezii nu își îngropaseră în pământ securile de război, ci le scoseseră și le agitau la lumina soarelui, invocându-l pe Marele Spirit, dar, de data aceasta, împotriva unui inamic comun." (idem, 2001: 8), dar și cu o oarecare înțelepciune persiflantă a omului matur: "Iată că istoria, cum spunea Hegel, văzându-l pe Napoleon intrând victorios în Jena, încălecase pe cal, dar nu pornise încă la acțiune, aveam să înțeleg peste câtva timp" (ibidem, 2001: 6).

Fuziunea dintre cele două tipuri de mentalități, a adolescentului și a adultului, precum și trecerea de la o narațiunea la alta, incită cititorul în a bifa două romane, unul al naratorului și altul al naratorului-autor, "un roman în roman". *Crima din grotă*, "romanul din roman", este redat de Alexandru George la nivelul unui roman complet, fără a lăsa impresia cititorului că este o parafrazare a unei anumite acțiuni, dovadă a faptului că autorul este un cititor subtil și extrem de documentat, care reușește să redea stilul literaturii de consum. Printre aventurile naratorului și cele ale personajului îndrăgit, Percy Stuart, se pot remarca și episoadele referitoarele la repercursiunile marii conflagrații din Europa, cărora adolescentul-narator nu le poate sublinia adevărată lor importanță.

Romanul menționat, *Dimineața devreme,* este un roman care nu are o narațiune coerentă, nu ilustrează o cronologie la nivelul evenimentelor, cronologia poate fi identificată doar dacă cele două narațiuni ar fi separate, specificate de cele două tipuri de naratori, homodiegetic și heterodiegetic. Ceea ce reprezenta timpul evenimențial este deturnat, putând fi identificate alte "tipologii" narative deoarece înlănțuirea succesivă a întâmplărilor este eliminată, acțiunea nu mai este centrată pe un singur nucleu narativ, iar întâmplările sunt eliminate. Acest lucru este valabil pentru primele doisprezece capitole ale romanului lui Alexandru George, un roman al creării prin actul lecturii. Tot în acest roman, intervențiile critice ale naratorului reliefează rafinamentului unui eseist documentat cu privire la romanul ce se crează sub ochii cititorului, *Crima din grotă*, așa cum și evenimentele politice și militare din acea perioadă, cel de-al doilea Război Mondial, sunt redate cu o oarecare naturalețe, fiecare dintre acestea reprezentând planuri narative distincte, dar substituite sub un singur titlu: *Dimineața devreme*. Scrierea lui Alexandru Georege este una conform spuselor lui Tudor Cristea: "jonglează grațios-ludic sau grav cu noțiunile de viață și text, dezbate problema autenticității reprezentării literare, include texte produse de personaje (ca la Gide, Camil Petrescu, Anton Holban, Mircea Eliade) sau reflecții asupra producerii textului și a procesului de semnificare, optând adesea pentru persoana întâi și tulburând voit granițele dintre autor, narator și personaje." ("Alexandru George – 80 – Autenticitatea ficțiunii", "Agero", 2014)

Relatarea din acest roman reprezintă non-acțiune, suportul epic propriu-zis al acestuia fiind reprezentat de intervențiile naratorului, trăirile sale interioare resimțite în înlănțuirea prezentă a naratorului și declanșate fie de lectură, fie de evenimentele care au loc în acea perioadă. Lipsa acțiunii în plan narativ determinată de timpul evenimențial al relatării este o trăsătură des întâlnită în literatura contemporană. Structura romanului este una sinuoasă de

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)

tipul unei elipse helicoidale care se dezvoltă pe verticală, narațiunea având același tip de nucleu epic, însă redată pe o cronologie narativă diferită, în funcție de timpul prezent al redării, prin acronii: analepsă si prolepsă. Amânarea epicului are ca scop transformarea parodică a valorilor tradiționale prin intermediul căreia se definesc trăsăturile operei scriitorului "Școlii de la Târgoviște": defragmentarea, ambiguitatea, subiectivizarea, eliminarea granițelor temporale și narative. Prolepsele nu mai sunt generatoare de tipologii narative, ci au rolul de a elimina convențiile compoziționale, parodiind instanțele narative (autor, narator, personaj). Narațiunea este deconstruită până la pierderea unității, devenind "parte integrantă a textului universal".

Temporalizarea este strâns legată de "viteza" narațiunii, prin intermediul acesteia ritmul narațiunii se schimbă și își schimbă și percepția în funcție de dilatarea sau comprimarea temporală, dinamizând sau nu textul. Naratorul nu mai deține controlul absolut asupra personajelor, nemaiputând să le mai manipuleze, rolurile inversându-se, iar el devine cel manipulat de personaje; fără ele nu poate lua naștere opera.

Tiparele narative ale polifoniei ca efect al distorsionării construcției romanelor a fost discutată de către Jaap Lindvelt în studiul său *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativă*. Pe baza teoriei lui Lindvelt, în romanul lui Alexandru George se pot distinge tiparul monoscopic și cel poliscopic în narațiunea homodiegetică. "Funcțiile de narator și de actor sunt îndeplinite de același personaj ca eu-narant și ca eu-narat. Eul-narant se deosebește și după importanța rolului pe care îl joacă în istorie ca eu-narat. El poate figura ca protagonist sau ca actor de importanță secundară , jucând rolul de martor." (Jaap Lintvelt, *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativă. Teorie și analiză,* 1994: 71) Narațiunea homodiegetică la Alexandru George este una de tip eu-narant-protagonist: "Se terminase, nu mai simțeam nicio plăcere să mă duc la plimbare în «centru»; aveam să fac totuși și în dimineața aceea, într-o scurtă trecere, pentru a cumpăra, ca de obicei, ziare, dar numai atât, pentru că epuizasem descoperirea a tot ceea ce ar fi putut fi intereant în oraș." (Alexandru George, *Dimineața devreme*, 2001: 97), care se îmbină cu una de tip eu-narant-martor, "Ei bine, în toată această împrejurare extraordinară, cel care urma să facă dovadă de curaj și să joace rolul victimei, să se lase salvat de ceilalți de sub dărâmături, să fie dus cu targa pentru a primi primul ajutor de la niște doamne competente era el, Mielu!" (idem, 2001:79)

Cititorul devine la rândul lui instanța narativă, deoarece conștiința sa problematizează și reflectă structura romanului. Traversarea continuă a planurilor narative definește construcția epică a prozei lui Alexandru George, de tipul polifoniei ca rezultat al distorsionării structurii românești. Interesul scriitorului pentru arhitectonica epicului vine ca un efect al generației literare din care face parte, "Școala de la Târgoviște" stabilind noi relații între instanțele narative, provocând cititorul tocmai pentru că în interiorul operei se creează o însumare a funcțiilor îndeplinite de autor, narator și personaj, divizând opera prin diferite tehnici scriitoricești, în vederea distrugerii unității compoziționale.

Romanul lui Alexandru George devine un roman experiment, un metaroman, în care ordinea elementelor narațiunii este deviată, epicul nu mai constituie un nucleu, iar scopul operei este de parodiere a romanelor de aventuri și de stabilire a intertextualității cu alte texte literare. *În Dimineața devreme* sunt înserate în povestirea propriu-zisă pasaje din romanul care "se crează": "«Dragă Artur, sunt consternat de cele întâmplate. Mă voi strădui din răsputeri să-ți dovedesc nevinovăția. Te implor să nu faci vreo faptă necugetată, care apoi nu s-ar putea repara! Așteaptă liniștit ora eliberării dumitale. Peste câteva zile te asigur că vei fi liber! Al dumitale, Percy Stuart»" (ibidem, 2001: 35), citate din alte romane deja existente: "În același timp, și în mod treptat, o dată cu această sporire a definirii și a intensității lucrurilor pe care le simțim, consecutiv creșterii în vârstă, o altă schimbare se produce în sfera intelectului, grație căreia toate lucrurile sunt transformate și văzute prin mijlocirea unor teorii și asociații întocmai ca prin niște ferestre colorate. – Robert-Louis Stevenson, *Joc de copil*" (Alexandru

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)

George, *Dimineața devreme,* 2001: 19), fragmente din articolele de ziar: "«Aceste bombardamente barbare, care, după cum relatează agențiile de presă aliate, au devastat capitala Poloniei, au ucis mai mulți civili decât militari; ele reprezintă o expresie a felului inuman și absurd în care duc războiul germanii. Foarte curând ei își vor epuiza stocul de bombe cu care nu au făcut decât să dezorganizeze viața civilă, în timp ce trupele poloneze păstrează pozițiile și continuă să lupte cu înverșunare.»" (idem, 2001: 139), sau chiar bancuri: "Sunt uimit! De oricare roman îți vorbesc, l-ai citit! Mă întreb: când ai dumneata atâta timp ca să dai gata maldăre de file? Oare nevasta dumitale nu e niciodată acasă? Ba da. Timp am însă berechet. Citesc totdeauna când nevastă-mea se îmbracă." (ibidem, 2001: 53), narațiunea devenind una eterogenă, fără o ordine narativă, astfel părând un roman palimpsest, o înlănțuire de informații.

La baza acestui roman este evident și romanul-document, parodie la romanul tradițional, unde firul narativ este deconstruit de intervențiile inserate ale "noii narațiuni". Această formulă are drept scop ascunderea subiectivității naratorului, așa cum afirma și Alexandru George într-un interviu: "În romanul *Dimineața devreme*, cel care vorbește și spune «Eu» este un copil cu creierul intoxicat de literatură, de romane de senzație care-i marchează și structurează existența până la confuzie". Nu trebuie interpretat ca o biografie cu toate că este prezent acel «eu»", rolul lui este acela de eliminare a obiectivismului și instaurare a narației subiective prin falsificarea persoanei, intervenția directă în text, utilizarea stilului indirect liber. Această modalitate de schimbare a persoanei produce trucarea subiectivității, fiind resimțită în text doar prin pasajele în care naratorul intervine cu propriile comentarii asupra evenimentelor sau folosind un stil indirect liber. În acest tip de roman specific perioadei postmoderne, statutul instanței narative se schimbă, autorul negându-i autoritatea naratorului, plasând propriile comentarii sau pe cele ale cititorului, strecurând sintagme care denotă incertitudinea: "Eu așa gândeam și probabil că și Percy Stuart făcea ipoteze asupra ciudatelor plimbări ale bătrânului care, la vârsta lui, pe apele destul de neliniștite, puteau prezenta unele riscuri."(idem, 2001: 65) Această schimbare duce la concluzia conform căreia naratorul își pierde dreptul de a mai controla personajele, el fiind ironizat de personajele sale.

Dimineața devreme este un roman care se pliază foarte bine pe principiile romanului postmodern, tocmai datorită preferinței pentru narațiunea homodiegetică, permisiv pentru interiorizarea textului, subiectivizarea evenimentelor și a trăirilor. Fragmentarea, indeterminarea, ambiguitatea dată de identitatea autorului, naratorului și a personajelor denumește relația de interdependență între aceste elemente enumerate, în ideea în care persoana și timpul sunt cele care definesc tipurile narative și stilurile limbii. În romanul dezbătut, stilul indirect liber, la rândul lui, devine o modalitate de realizare a intertextualității. Astfel, Alexandru George parodiază trecutul, dobândind valorile acestuia într-o manieră ludică și chiar ironică.

La nivelul textului, narațiunea se împletește cu descrierea, iar diferența dintre cele două este dată de axele sintagmatică și paradigmatică, narativul se plasează în plan sintagmatic, prin sctructura temporală și înlănțuirea evenimentelor, iar descriptivul în plan paradigmatic, ca opozant al narațiunii și dialogului. Interdependența dintre cele două moduri de expunere se plazează între static și dinamic; dinamismul narațiunii necesită o pauză dată de descriptiv pentru creionarea spațiului desfășurării evenimentelor, a timpului acțiunii și a personajelor care construiesc acțiunea propriu-zisă. Pledarea spre latura descriptivă a scriitorului vine din dorința de fragmentare a textului, dar și a faptului că pasajele descriptive anulează temporalitatea, la nivel textual nefiind posibilă decât o dilatare temporală si o viteză narativă mică, descrierea amânând epicul.

Raportat la maniera ludică de scriere a romanului, Alexandru George pare a apela la asimilarea valorilor trecutului cultural, depășind totuși prin atitudinea față de estetic. Maniera

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)

în care este reprezentat romanul pare o criză de inspirație deoarece apelează la ironizarea condiției de autor, narator și personaj, guvernarea întregii opere fiind textul însuși, mai exact, legătura dintre el și celelalte texte universale. Așadar, intertextualitatea este dată de descrierea parodică, eliminând instanțele narative și defragmentând textul. În această situație se naște o nouă instanță narativă: cititorul. Cititorul participă activ la crearea operei, reorganizând nucleul epic și realizând o ordine cronologică, dând sens relatărilor. Chiar dacă pare că autorul ar fi dispărut la nivelul operei, el este prezent prin intervențiile permanente din interiorul textului, infuzând cu naratorul și personajul.

În concluzie, *Dimineața devreme* este romanul care are ca obiect al tipologizării "palimpsestul" conform afirmațiilor lui Gerard Genettte: "transtextualitatea ca obiect al poeticii; tipurile ei: intertextualitatea, «relația de coprezență a două sau mai multe texte» (citatul, plagiatul, aluzia), paratextualitatea (titlu, subtitlu, prefeţe etc.), metatextualitatea (relaţia de comentariu), arhitextualitatea (relaţia textului cu genul sau specia), hipertextualitatea – relaţia de derivare a unui hipertext dintr-un hipotext; imitaţie şi transformare, pastişă, parodie, eroi-comic, travesti, şarjă, *à la manière de*, forgerie, transpoziţie." (Gerard Genette, *Introducere în arhitext. Ficţiune şi dicţiune,* 1994: 41) Roamanul, care pare o joacă de copii, este un exemplu literar demn de studiat din perspectiva naratologiei în concordanță cu schimbările novatoare care au avut loc în plan textual odată cu dezvoltarea grupului "Școlii de la Târgoviște", trecând peste normele literaturii și apelând la teoria literară, a textualității, esteticii și eseisticii, ajungând până la critica literară. În această manieră se crează o "trans-literatură", combinare a literaturii vieții interioare și exterioare.

Recunoaştere internaţională: Această lucrare este susținută prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), ID134378 finanțat din Fondul Social European și de către Guvernul român.

Bibliografie

Adam, Jean-Michel, Revaz,Françoise: *Analiza povestirii*, Institutul European, Iaşi, 1999

Barthes, Roland: *Romanul scriiturii- antologie*, traducere de Adriana Babeţi şi Delia Şepeţean-Vasiliu, Editura Univers, Bucureşti, 1987

Blanchot, Maurice: *Spaţiul literar*, Editura Univers, Bucureşti, 1980

Călinescu, Matei: *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii. Cu un eseu despre „Oralitate în textualitate*", Editura Polirom, Iaşi, 2007

Călinescu, Matei: *Cinci feţe ale modernităţii. Modernism, avangardă, decadenţă, kitsch, postmodernism*, Polirom, Iaşi, 2005

Genette, Gerard, *Introducere în arhitext. Ficţiune şi dicţiune,* Editura Univers, București,1994

Genette, Gérard: *Palimpsestes. La littérature au second degré*, Éditions du Seuil, Paris, 2002

George, Alexandru: *Dimineața devreme*, Editura Bibliotheca & Pandora – M, Târgoviște, 2001

Hăulică, Cristina: *Textul ca intertextualitate. Pornind de la Borges*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1981

Hoinărescu, Liliana: *Structuri şi strategii ale ironiei în proza postmodernă românească*, Academia Română, Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti", Bucureşti, 2006

Hutcheon, Linda: *A Theory of Parody*, London and New York, Methuen, 1985

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana: *Naraţiune şi dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1991

Ivăncescu, Ruxandra: *O nouă viziune asupra prozei contemporane*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1999

Krieger, Murray: *Teoria criticii. Tradiţie şi sistem*, Editura Univers, Bucureşti, 1982

Kristeva, Julia: *Problemele structurării textului în "Pentru o teorie a textului. Antologie Tel-Quel 1960-197*1" (ed. Adriana Babeţi), Editura Univers, Bucureşti

Lefter, Ion Bogdan: *Primii postmoderni*: „*Şcoala de la Târgovişte*", Editura Paralela 45, Piteşti, 2003

Lintvelt, Jaap: *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativă. Teorie şi analiză*, Editura Univers, Bucureşti, 1994

Manolescu, Nicolae: *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu, Vol. 2. Proza şi teatrul,* Editura Aula, Braşov, 2001

Mihăilă, **Ecaterina**: *Text şi intertextualitate*, în Studii şi Cercetări Lingvistice, 1-XXXVI, ian-febr., Editura Academiei, Bucureşti, 1985

Muşat, Carmen: *Perspective asupra romanului românesc postmodern şi alte ficţiuni teoretice*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1998

Plett, Heinrich: *Ştiinţa textului şi analiza de text. Semiotică, lingvistică, retorică*, Editura Univers, Bucureşti, 1983

Ricardou, Jean: *Noi probleme ale romanului*, Editura Univers, Bucureşti, 1988

Spiridon, Monica, Lefter, Ion Bogdan, Crăciun, Gheorghe: *Experimentul literar românesc postbelic*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1998

Ulmu, Bogdan, Ciobotaru, Anca, Trache, Alina, Misievici, Cristina: *Colocvii teatrale,* Editura Artes, Iași, 2007

Zafiu, Rodica: *Naraţiune şi poezie*, Editura All, Bucureşti, 2000

http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/CULTURA/Alexandru%20George%20-%2080-%20autenticitatea%20fictiunii%20de%20Tudor%20Cristea.htm

http://atelier.liternet.ro/articol/684/Daniel-Cristea-Enache-Alexandru-George/Alexandru-George-Nu-discut-cartea-ci-tratez-subiectul-ei.html

BDD-A21881 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-29 15:04:05 UTC)